

Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej
Departament Planowania i Zasobów Wodnych

**HARMONOGRAM I PROGRAM PRAC ZWIĄZANYCH ZE
SPORZĄDZANIEM PLANÓW GOSPODAROWANIA WODAMI
DLA OBSZARÓW DORZECZY WRAZ Z ZESTAWIENIEM DZIAŁAŃ,
KTÓRE NALEŻY PRZEPROWADZIĆ W DRODZE KONSULTACJI**

Warszawa, 18 października 2006r.

Spis treści

1. Wstęp
 2. Podstawy prawne przeprowadzenia konsultacji społecznych
 3. Przebieg konsultacji społecznych
 - 3.1. Konsultacje społeczne harmonogramu i programu prac związanych ze sporządzaniem planu gospodarowania wodami
 - 3.2. Konsultacje społeczne związane z przeglądem istotnych problemów gospodarki wodnej dla danego obszaru dorzecza
 - 3.3. Konsultacje społeczne związane z planami gospodarowania wodami w obszarach dorzeczy
 4. Podsumowanie
- Załącznik nr 1 - Harmonogram i program prac związanych ze sporządzaniem planu gospodarowania wodami wraz z zestawieniem działań, które należy przeprowadzić w drodze konsultacji

1. Wstęp

Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000r. zwana dalej Ramową Dyrektywą Wodną (RDW) ustanawia ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej. W RDW zostały sformułowane spójne regulacje prawne, będące podstawą zrównoważonego gospodarowania wodą. Nowatorskim elementem Dyrektywy jest potraktowanie zasobów wodnych nie tylko z perspektywy spełnienia potrzeb wodno - gospodarczych. Dyrektywa wprowadza nowe spojrzenie na zasoby wodne, jako na czynnik siedliskowy, zależny od działań prowadzonych na terenie całej zlewni. Celem społecznym wynikającym z RDW jest w szczególności zapewnienie ludziom wody do spożycia o dobrej jakości. Istotnym aspektem przy realizacji tego celu jest **rozbudzenie świadomości ekologicznej** i kształtowanie postaw społecznych przyjaznych środowisku poprzez dostęp szerokiej reprezentacji społeczeństwa do informacji na temat wdrażania RDW i dokumentów opracowywanych w związku z tym wdrażaniem, m.in. związanych z procesem planowania w gospodarowaniu wodami w dorzeczu zarówno na etapie ich przygotowania, jak i weryfikacji oraz aktualizacji.

W związku z tym Ramowa Dyrektywa Wodna wprowadza w art. 14 obowiązek informowania i angażowania szeroko rozumianego społeczeństwa w proces wdrażania jej postanowień. W szczególności Kraje Członkowskie mają obowiązek przeprowadzenia konsultacji społecznych w zakresie przeglądu istotnych problemów gospodarki wodnej i planów gospodarowania wodami opracowywanych dla obszarów dorzeczy.

Zaangażowanie społeczeństwa w sprawy zarządzania gospodarką wodną przyczynia się do dokładnej identyfikacji istotnych problemów gospodarki wodnej w danym obszarze dorzeczca i doboru odpowiednich działań naprawczych służących ochronie i poprawie stanu jakościowego i ilościowego wód.

2. Podstawy prawne przeprowadzenia konsultacji społecznych

Zapisy art. 14 Ramowej Dyrektywy Wodnej dotyczące informowania społeczeństwa i konsultacji społecznych przetransponowano do ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2005, Nr 239, poz. 2019 z póź. zm.). W art. 119 ust. 7 zawarte zostały zapisy dotyczące:

- dokumentów, które należy przedłożyć do konsultacji społecznych,
- organu odpowiedzialnego za przedkładanie dokumentów do opinii publicznych,
- terminów w których odbywają się konsultacje społeczne.

Zgodnie z zapisami ustawy Prawo wodne, do konsultacji społecznych należy przedłożyć następujące dokumenty:

- Harmonogram i program prac związanych ze sporządzaniem planów gospodarowania wodami dla obszarów dorzeczy (wraz z zestawieniem działań, które należy przeprowadzić w drodze konsultacji)
- w okresie 22 grudnia 2006r.- 22 czerwca 2007r.,
- Przeglądy istotnych problemów gospodarki wodnej dla obszarów dorzeczy
- w okresie 22 grudnia 2007r.- 22 czerwca 2008r.
- Kopie projektów planów gospodarowania wodami
- w okresie 22 grudnia 2008r. - 22 czerwca 2009r.

Organem właściwym do przedkładania ww. dokumentów do opinii publicznej jest Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej.

Na potrzeby odpowiedniego zaplanowania procesu konsultacji społecznych w Polsce opracowany został krajowy dokument pt. „**Program udziału społeczeństwa we wdrażaniu Ramowej Dyrektywy Wodnej 2000/60/WE**”, który w połowie roku 2005 zaakceptowany został przez Kierownictwo Resortu Środowiska do realizacji. Program określa metodykę konsultacji społecznych w Polsce na poziomach dorzeczy i regionów wodnych wraz z harmonogramem czasowym działań. Ponadto, regionalne zarządy gospodarki wodnej opracowały programy regionalne na potrzeby przeprowadzenia konsultacji społecznych w regionach wodnych.

3. Przebieg konsultacji społecznych

Zgodnie z przepisami prawnymi konsultacje społeczne w ramach prowadzenia prac planistycznych odbywać się będą w trzech następujących po sobie etapach:

- **od dnia 22 grudnia 2006r. do 22 czerwca 2007r:**
Udostępnienie do konsultacji społecznych harmonogramu i programu prac związanych ze sporządzaniem planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, w tym zestawienie działań, które należy wprowadzić w drodze konsultacji. (art. 119 ust. 7 pkt 1 ustawy Prawo wodne).
W pierwszej fazie należy zatem poinformować społeczeństwo o tym, kiedy które etapy robocze opracowywania planu gospodarowania muszą mieć miejsce, kto jest za to odpowiedzialny oraz jakie ma ono możliwości współdziałania przy opracowywaniu planu.
- **od dnia 22 grudnia 2007r. do 22 czerwca 2008r:**
Udostępnienie do konsultacji społecznych przeglądu istotnych problemów gospodarki wodnej określonych dla danego obszaru dorzecza (art. 119 ust. 7 pkt 2 ustawy Prawo wodne) .
W drugiej fazie konsultacji należy przedstawić istotne problemy z zakresu gospodarki wodnej dotyczące dany obszar dorzecza.

- **od dnia 22 grudnia 2008r. do 22 czerwca 2009r:**

Udostępnienie do publicznych konsultacji projektów planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, zawierających listę silnie zmienionych części wód w granicach obszaru dorzecza (art. 119 ust. 7 pkt 3 ustawy Prawo wodne). Trzecia faza konsultacji w ramach planu gospodarowania jest fazą o największym znaczeniu. Do tego momentu należy przedłożyć projekty planów gospodarowania wodami dla obszarów dorzeczy.

3.1 Konsultacje społeczne Harmonogramu i programu prac związanych ze sporządzaniem planu gospodarowania wodami

Harmonogram i program prac związanych ze sporządzaniem planów gospodarowania wodami wraz z zestawieniem działań, które należy przeprowadzić w drodze konsultacji (zwany dalej „*Harmonogramem*”) przedstawiony w załączniku, jest pierwszym dokumentem, który udostępniony zostanie do konsultacji społecznych. Konsultacje społeczne rozpoczną się w grudniu 2006r., natomiast zakończone zostaną w czerwcu 2007r.. „*Harmonogram*” przygotowany został na podstawie szczegółowego „Wykazu zadań i działań dla procesu planowania gospodarowania wodami zgodnie z wymaganiami RDW w Polsce w latach 2006 – 2010”, który w dniu 11 października 2006r. przyjęty został przez Kierownictwo Resortu Środowiska. Wyszczególniono w nim prace i działania dla których Ramowa Dyrektywa Wodna wymaga przeprowadzenia konsultacji społecznych. Do prac i działań tych należy opracowanie przeglądów istotnych problemów gospodarki wodnej i planów gospodarowania wodami w obszarach dorzeczy. Ponadto harmonogramowi towarzyszyć będzie opis zawierający informacje w zakresie organów właściwych w sprawach gospodarowania wodami, uwarunkowań prawnych, oraz dokumentów planistycznych, które poddawane będą konsultacjom społecznym. Konsultacje społeczne „*Harmonogramu*” odbywać się będą przy wykorzystaniu dostępnych środków medialnych. Zostanie on zamieszczony na stronach internetowych Ministerstwa Środowiska, Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, regionalnych zarządów gospodarki wodnej do publicznej wiadomości. Przygotowane zostaną również broszury i ulotki, które dostępne będą w ww. instytucjach oraz w czasopiśmie branżowych. W pierwszym półroczu 2007r. planowane jest pierwsze spotkanie Krajowego Forum Wodnego, gdzie jego uczestnikom przedstawiony zostanie „*Harmonogram i program prac związanych ze sporządzaniem planów gospodarowania wodami, w tym zestawienie działań, które należy wprowadzić w drodze konsultacji społecznych*”. Uczestnicy Forum zostaną poinformowani również o zagadnieniach dotyczących gospodarowania wodami w świetle wdrażania Ramowej Dyrektywy Wodnej.

3.2. Konsultacje społeczne związane z przeglądem istotnych problemów gospodarki wodnej dla danego obszaru dorzecza

W następnej kolejności poddane zostaną konsultacjom społecznym przeglądy istotnych problemów gospodarki wodnej opracowywane dla obszarów dorzeczy.

W roku 2006 zakończone zostały prace nad wytycznymi metodycznymi w zakresie opracowywania przeglądów istotnych problemów gospodarki wodnej, które zawierają wskazówki dla procesu ich identyfikacji. W pierwszej kolejności problemy te zidentyfikowane zostaną na poziomie regionów wodnych, a następnie zestawione dla obszarów dorzeczy. Proces konsultacji odbywał się będzie zgodnie z „Programem udziału społeczeństwa we wdrażaniu Ramowej Dyrektywy Wodnej w Polsce” na poziomie obszarów dorzeczy i regionów wodnych, które stanowią podstawowe obszary działania siedmiu regionalnych zarządów gospodarki wodnej. Dlatego też celem uszczegółowienia programu krajowego, każdy regionalny zarząd gospodarki wodnej opracował program regionalnego udziału społeczeństwa we wdrażaniu Ramowej Dyrektywy Wodnej.

Zgodnie z zapisami zawartymi w w/w dokumentach najważniejszymi narzędziami, które zostaną wykorzystane w przedmiotowym procesie na poziomie ogólnokrajowym – dorzeczy oraz na poziomie regionalnym – regionów wodnych, będą: **Krajowa Rada Gospodarki Wodnej, Krajowe Forum Wodne Obszarów Dorzecza Odry i Wisły, Rady Gospodarki Wodnej Regionów Wodnych** oraz powstałe przy nich **Stale Komisje ds. Udziału Społeczeństwa**. Fora te charakteryzują się określoną reprezentatywnością społeczną co pozwoli na uzyskanie szeregu opinii i uwag pomocnych przy określaniu ostatecznego kształtu i zawartości merytorycznej dokumentów jakimi są przeglądy istotnych problemów gospodarki wodnej dla obszarów dorzeczy. Opierając się o wiedzę i doświadczenie przedstawicieli poszczególnych grup docelowych, m.in. rolnictwa, rybactwa, administracji samorządowej, przemysłu, etc., możliwe będzie przygotowanie dokumentów akceptowalnych społecznie, zawierających odpowiednią hierarchizację istotnych problemów gospodarki wodnej i tym samym stanowiących podstawę do opracowywania programu wodno-środowiskowego kraju, którego streszczenie ujęte zostanie w planach gospodarowania wodami.

Przeglądy istotnych problemów gospodarki wodnej udostępnione będą do opinii publicznej w siedzibach instytucji odpowiadających za gospodarowanie wodami, tj. Ministerstwa Środowiska, Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, regionalnych zarządów gospodarki wodnej, jak również na ich stronach internetowych. Ponadto nawiązana zostanie współpraca z mediami, opracowane i wydane będą broszury i ulotki w celu rozpowszechnienia informacji nt. prowadzonych konsultacji społecznych. Efektywne wykorzystanie ww. narzędzi zapewni możliwość wpływu przedstawicielom społeczeństwa na proces opracowywania dokumentów będących elementem planowania w gospodarce wodnej. Wspieranie przez administrację form aktywności społecznej przyczyni się do poprawy funkcjonowania w Polsce tzw. społeczeństwa obywatelskiego.

3.3. Konsultacje społeczne związane z planami gospodarowania wodami w obszarach dorzeczy

Ostatnimi dokumentami podlegającymi konsultacjom społecznym w pierwszym cyklu planistycznym będą plany gospodarowania wodami dla obszarów dorzeczy. Plany gospodarowania wodami i program wodno-środowiskowy kraju, zgodnie z zapisami ustawy z dnia 18 lipca 2001r. - Prawo wodne, są podstawowymi dokumentami planistycznymi dla potrzeb gospodarowania wodami. Dokumenty te opracowywane są przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki wodnej. Plany gospodarowania wodami dla obszarów dorzeczy stanowią podsumowanie procesu planistycznego i zawierają: charakterystyki obszarów dorzecza, wraz z wykazem jednolitych części wód i ustalonymi dla nich celami środowiskowymi, podsumowanie analizy presji antropogenicznych i ich oddziaływania na wody, podsumowanie wyników analiz ekonomicznych korzystania z wód, podsumowanie programów monitoringu, podsumowanie działań z programu wodno-środowiskowego kraju, podsumowanie konsultacji społecznych. Opracowanie programu wodno-środowiskowego kraju z uwzględnieniem podziału na obszary dorzeczy, nastąpi po przeprowadzeniu wyżej opisanych prac. Ujęte zostaną w nim działania służące osiągnięciu, poprawie lub utrzymaniu dobrego stanu wód w obszarach dorzeczy. Plany gospodarowania wodami opracowywane będą w cyklach sześcioletnich, poczynając od roku 2009 (następnie w roku 2015, 2021...).

Jakkolwiek obowiązek opracowania planów gospodarowania wodami i programów działań (program wodno-środowiskowy kraju), zgodnie z wymaganiami Ramowej Dyrektywy Wodnej, określony został na dzień 22 grudnia 2009r., to ich projekty powinny być przygotowane do końca roku 2008, tak aby możliwe było poddanie ich konsultacjom społecznym. Proces konsultacji społecznych planu gospodarowania wodami trwać będzie przez okres 6 miesięcy pomiędzy grudniem 2008r. a czerwcem 2009r. W drugiej połowie roku 2009 powinny zostać opracowane ostateczne wersje planów gospodarowania wodami i programu wodno-środowiskowego kraju, uwzględniające wyniki przeprowadzonych konsultacji społecznych.

Podobnie jak w przypadku przeglądów istotnych problemów gospodarki wodnej, zastosowane zostaną analogiczne sposoby przeprowadzenia konsultacji społecznych.

Dla programu wodno-środowiskowego kraju, którego streszczenie stanowić będzie element planów gospodarowania wodami, procedura konsultacji społecznych przeprowadzona zostanie w oparciu o inne przepisy prawa krajowego tj. ustawę Prawo ochrony środowiska transponującą postanowienia Dyrektywy 2001/42/WE Rady i Parlamentu Europejskiego z dnia 27 czerwca 2001 roku w sprawie strategicznych ocen oddziaływania na środowisko oraz konwencji z Aarhus.

4. Podsumowanie

Na potrzeby przygotowania i przeprowadzenia konsultacji społecznych konieczna jest odpowiednia realizacja działań ujętych w „Wykazie zadań i działań dla procesu planowania gospodarowania wodami zgodnie z wymaganiami RDW w Polsce w latach 2006 – 2010”. Opracowanie przeglądów istotnych problemów gospodarki wodnej i planów gospodarowania wodami wymaga uprzedniego przeprowadzenia odpowiednich analiz i charakterystyk zarówno na poziomie regionów wodnych jak i obszarów dorzeczy. Prace te rozłożone zostały odpowiednio na lata 2006 – 2008.

Właściwe prace planistyczne zaplanowano od lipca 2007r. z terminem ich zakończenia w listopadzie 2008 roku w formie opracowania odpowiednio przeglądów istotnych problemów gospodarki wodnej i projektów planów gospodarowania wodami w obszarach dorzeczy.

Aby spełnić wymogi sześciomiesięcznych terminów na konsultacje ze społeczeństwem, prace w zakresie kampanii informacyjnej powinny zostać rozpoczęte:

- dla istotnych problemów gospodarki wodnej we wrześniu 2007 roku, natomiast właściwe działania konsultacyjne najpóźniej w grudniu tegoż roku,
- dla planów gospodarowania wodami we wrześniu 2008 roku, a konsultacje powinny zostać rozpoczęte najpóźniej w grudniu tegoż roku.

Istotnym elementem na szczeblu krajowym będzie zaangażowanie w proces konsultacji społecznych Krajowej Rady Gospodarki Wodnej oraz zorganizowanie zaplanowanych w harmonogramie corocznych spotkań Krajowego Forum Wodnego, poczynając od marca 2007 a kończąc na marcu 2009 roku.

Na poziomie regionów wodnych angażowane będą Rady Gospodarki Wodnej Regionów Wodnych oraz powstałe przy nich Stałe Komisje ds. Udziału Społeczeństwa.

Zgłoszone podczas konsultacji uwagi będą zbierane, analizowane i uwzględniane w miarę możliwości. Po zakończeniu całego procesu opracowane zostanie sprawozdanie z przeprowadzonych konsultacji, ich wyników i sposobu wykorzystania uwag.

Powyższe sprawozdania i zawarte w nich wnioski zostaną uwzględnione podczas opracowywania ostatecznych wersji planów gospodarowania wodami w dorzeczach, które zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną muszą być zakończone i opublikowane do końca 2009 roku.

